

BOTKYRKA

FÖRSAMLINGSBLAD

NR 5 2016

Var det inte att stänga av
den där glorian?

Det är ju helt hopplöst
att somna i det där skenet...

ADVENT | ÄNGELN PÅ CYKELN | **TOMTEN** | SUPERHJÄLTEN PÅ GOLVET
JULKONSERTER | **GLORIAN I CENTRUM** | JAZZ | **JUL I KUBIK** | LIDA

Jesaja kap 9

A lit matchstick is positioned on the left side of the frame, with its flame reaching upwards. Below it, a white candle is partially visible, with the matchstick's stem resting on its top. The background is a solid dark color, making the light from the match and candle stand out.

Det folk som vandrar i mörkret ser ett stort ljus,
över dem som bor i mörkrets land strålar ljuset fram.

Du låter jublet stiga, du gör glädjen stor.

De gläds inför dig

som man gläds vid skörden,
som man jublar när bytet fördelas.

Oket som tyngde dem, stången på deras axlar,
förtryckarens piska bryter du sönder,
som den dag då Midjan besegrades.

Stöveln som bars i striden
och manteln som fläckats av blod,
allt detta skall brännas, förtäras av eld.

Ty ett barn har fötts, en son är oss given.

Väldet är lagt på hans axlar, och detta är hans namn:
Allvis härskare, Gudomlig hjälte, Evig fader,

Fredsfurste.

Väldet skall bli stort, fredens välsignelser utan gräns
för Davids tron och hans rike.

INNEHÅLL

LARS SID 6-9

Lars ägnar sitt liv att hjälpa andra. Det är en livsstil han aldrig funde-
rat över. Men i rampljuset får gärna
någon annan stå.

ÅTERVINN GRANEN SID 10

LUCIA- KONSERTER SID 11

Snickaren Peter lät skägget växa ut redan
som 30-åring. Han har alltid varit snäll
och social. Idag är Peter Christiansen
tomte dygnet runt trots att julafton bara
är en dag om året.

TOMTEN SID 12-15

STÄMNING- FULLT PÅ LIDA SID 17

GLORIAN SID 19

SUPER- HJÄLTEN SID 20-21

En oväntade hjälte som flyger in från himlen,
utan mantel, utan förklädnad. Naken, behövande,
beroende av mänsklig omsorg ligger han på ett
smutsigt jordgolv.

Qaqamba Gubanca släpper
aldrig sin dotter Libone utom
synhåll. Som mentormamma i
Khayelitsha, ett av Kapstadens
fattigaste områden, kämpar
hon varje dag tillsammans
med mammor för att fler barn
ska få fylla fem.

ATT FÅ FYLLA ÅR SID 22-23

PÅVEN PÅ BESÖK SID 25

NY MUSIK PÅ SKIVA SID 27

ÄNGEL I ALBY SID 28-29

Hon heter Eva, den cyklande prästen med Alby i
sitt hjärta. Efter en stroke har hon fått byta cykeln
mot en rullstol, men hennes tro är lika stark som
tidigare.

ADVENT OCH JUL I BOTKYRKA SID 30-31

Julstrumpan

Det var något av det bästa med julafton när jag var liten. Att vakna upp och inse att det är julafton för där på sängens borte hörn hängde den. Julstrumpan. Innehållet var samma år från år. Men det gjorde inget, utan var nog en del av själva gjejen. Det som gjorde julstrumpan till en tradition.

Förväntansfullt plockade man upp innehållet i strumpan. En clementin. Någon form av tomte-skum eller en liten chokladtomte. Och så det bästa. Det som fick timmarna (nåja en del i alla fall) från frukost fram till Kalle att gå. En serietidning.

Eftersom vi var tre bröder så var det inte säkert vilken tidning man skulle få. Högvinsten var Agent X9 men även Fantomen eller Stålmannen gick bra. Gemensamt för dessa var att de handlade om hjältar. Fantomen som kunde allt. Modesty Blacie som var smart och stark. Stålmannen med superkrafter från en annan planet.

Personer som utifrån sina möjligheter gjorde det där extra. Och som inte ville skylta för mycket med det. Den här tidningen handlar lite om hjältar. Om de som gör det där extra.

Lars som ägnar sitt liv att hjälpa andra. Det är en livsstil han aldrig funderat över. Men i rampljuset får gärna någon annan stå.

Qaqamba Gubanca som är mentormamma i Khayelitsha, ett av Kapstadens fattigaste områden. Hon kämpar hon varje dag tillsammans med mammor för att fler barn ska få fylla fem. Eller Peter Christiansen som tomte dygnet runt trots att julafton bara är en dag om året.

Prästen Cecilia Södertun skriver om att Jesus är ju på sätt och vis också en hjälte. Men inte alls en sådan hjälte vi förväntar oss. Han bär visserligen en mantel, men den slits i stycken av dem som utför hans dödsstraff. Han räddar oss inte från en genomond motståndare, utan han räddar oss från vår egen bundenhet.

Självklart blir det en hel del jul i detta nummer. Alltifrån tips på hur du kan återvinna din gran till vart du kan uppfyllas av de där som skapar en speciell känsla som vi förknippar med det som hör julen till. De som vi sjunger om och om igen. Jul- och adventsmusiken.

Trevlig advent och en god jul!

Redaktionen genom
Andréas Lindström, formgivare

BOTKYRKA FÖRSAMLINGSBLAD #5. 2016

REDAKTÖR: Ann-Christine Blixth, annchristine.blixth@svenskakyrkan.se

REDAKTION I DETTA NUMMER: Ann-Christine Blixth, Arne Hyckenberg,

Inga-Britt Rova, Beatrice Lönnqvist, Andréas Lindström

FORM: Andréas Lindström, september, andreas@september.se

ANSVARIG UTGIVARE: Per Axerup per.axerup@svenskakyrkan.se

TALTIDNING: Församlingsbladet finns som taltidning. Ring 08-530 222 00 för info

DISTRIBUTION: Posten UPPLAGA: 31 800 ex

TRYCK: Sörmlands Printing Solutions OMSLAGSFOTO: Royne Mercurio

MEDARBETARE I DETTA NUMMER

ANN-CHRISTINE BLIXTH

Arbetar med kommunikation och strategifrågor i församlingen. För henne finns bara en superhjälte, han som föddes i Betlehem som en helt vanlig människa. Fast efter kontakt med Peter Christiansen är hon beredd att tro på tomten också. En modern superhjälte som håller året om.

EMELIE SIMMONS

Frilansskribent och kommunikatör som gillar att skriva långa reportage om människors livsberättelser. Det bästa är när hon får följa med sina intervjupersoner i vardagen. Under advent är en av hennes höjdpunkter att lyssna till Händels Messias i Storkyrkan. Under de medeltida valven och Hallelujakören stannar hon upp och tänker att snart är det jul.

BEATRICE LÖNNQVIST

Beatrice Lönnqvist är präst i Norra distriktet. Hon bakar inte men äter många lussebullar i adventstid och tycker mycket om att öppna adventskalendrar. Bästa julklappen är något från Svenska kyrkans internationella arbetes julshop, till exempel en get.

ARNE HYCKENBERG

Har varit fotograf sedan 80-talet. Det här numret har han bl a tagit en bild på Lida friluftskyrka under stjärnhimlen en vinterkväll i Isen på sjön Getaren är upplyst av lyktor för de många skridskoåkare som kommit för "Is och eld". En del av dem hittar in till lugnet och värmen som erbjuds i kyrkan.

INGA-BRITT ROVA

Ledamot i kyrkofullmäktige och kyrkoråd. Kyrkvärd i Tumba kyrka. Som pensionerad förlagsredaktör är hon lycklig över att få lustläsa och slippa ägna tid åt en massa opublicerbara manuskript. Det blir mest skönlitteratur men också en och annan fackbok eller biografi. Läser ofta korrektur på Botkyrka församlingsblad.

ANDRÉAS LINDSTRÖM

Arbetar med kommunikation. Gärna tillsammans med idéorganisationer. Gillar att vandra på decembergator med massor av julbelysning. Gärna med snö under fötterna. På julbordet måste det finnas rödbetor och norrländskt messmör. Ja. och julmust förstås.

SKRIV- BORDET

ALMANACKA 1

Lars reste till Kina i jobbet för att hjälpa den kristna kyrkan att utvecklas.

PÄRMARNA

Lars har ordning och reda på alla papper som handlar om att vara God man. En mapp för varje person.

ANTECKNINGSBLOCK

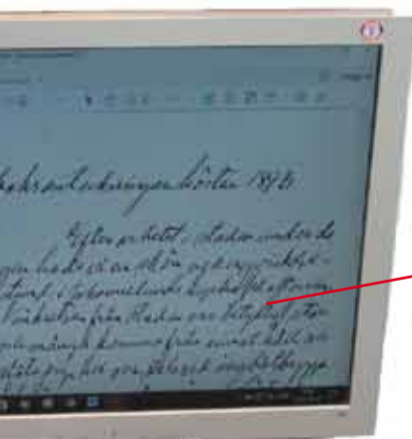
Lars pratar många timmar i telefon varje vecka. Det är ett sätt att hålla kontakten med ensamma personer som han är God man för.

»I Lars Hofgrens arbetsrum i Tumba möts hela världen. Prydnadssaker från åren i Tanzania. Böcker på olika språk. Årskalendrar på kinesiska och swahili sitter uppsatta ovanför skrivbordet«

■ **ALMANACKA 2**

Lars har bott i Tanzania i flera år. Han pratar swahili flytande och har många vänner i landet.

■ **DAGBOKEN**

Lars översätter en missionärs anteckning från Tanzania. Den är en pusselbit i kyrkans historia.

■ **ALMANACKA 3**

Lars är en aktiv Tumba-bo som värnar om bygden. Kyrkan ska vara mitt i byn och alla ska vara välkomna.

■ **BREVKNIVEN**

Lars får ett 30-tal brev i veckan. Det är mest räkningar till personer han hjälper att hålla ordning på sin ekonomi.

Möt Lars Hofgren som ägnar sitt liv att hjälpa andra. Det är en livsstil han aldrig funderat över.

Bakom kulisserna. Lars ägnar sitt liv att hjälpa andra. Det är en livsstil han aldrig funderat över. Men i rampljuset får gärna någon annan stå.

NATURLIGT ATT TA ANSVAR

TEXT: **Emelie Simmons** FOTO: **Arne Hyckenberg**

I Lars Hofgrens arbetsrum på 10 kvadratmeter i radhuset i Tumba möts hela världen. På en bokhylla står prydnadssaker från åren i Tanzania. En elefant i trä och en liten vit leksaksjeep som passar den afrikanska terrängen. Under står en rad biblar på olika språk.

De andra raderna är fyllda med kristen litteratur. En hylla bredvid skrivbordet är fylld med pärmar, som hör ihop med uppdraget som gode man. Årskalendrar på kinesiska och swahili sitter uppsatta bakom datorn.

I ett av hörnen står tre resväskor i olika storlekar, tripp, trapp, trull.

– Jag är alltid på väg, på resande fot. Så har det varit i hela mitt yrkesliv i varje fall, säger Lars. Han pekar på dataskärmen som visar en handskrivna dagboksanteckning av en missionär i Kenya år 1898.

– Jag översätter den från svenska till engelska. Det är en del av EFS historia, säger Lars.

Evangeliska fosterlandsstiftelsen, EFS, är en självständig del av Svenska kyrkan med betoning på mission.

När Lars och hans fru Berits barn var små bodde familjen i Tanzania under många år. Lars arbetade för Lutherska kyrkan och Berit som sjuksköterska. Tidigt under 80-tal flyttade familjen hem till Sverige och bosatte sig i Tumba. I dag spenderar paret mycket tid i Ängskyrkan i Tumba.

ENGAGEMANG SOM GÅTT I ARV

Lars sitter nedsjunknen i den bruna skinnsoffan i vardagsrummet, talar med låg samlad röst. Svaren är nedtonade och på ett ödmjukt sätt berättar han hur hans dagar är uppbokade med alltifrån kollektträkning, körsång, styrelseuppdrag, soppluncher, enskilda samtal som god man och diverse möten. Träning på gymmet och tid för de nio barnbarnen finns också inbokade i kalendern.

– Sedan jag blev pensionär kan jag rå om min tid. Det är till exempel kul att komma till pastorexpeditionen för att räkna kollekt och träffa folk, säger Lars och ler.

Inställningen att ställa upp har alltid funnits hos Lars. Det har han fått från sina föräldrar. På frågan om engagemang går i arv svarar Lars:

– Det kan nog gå i arv. En av mina söner är till exempel ledamot i kyrkorådet. Men i dag är det svårare för idealiteten att fungera i småbarnsfamiljerna. Det är ett väldigt skjutsande av barn som ska till olika aktiviteter. Mina barn var med i kyrkans ungdomsgrupp och växte upp i kyrkan. Sedan har de levt med vårt engagemang och fått lära sig att det är naturligt att ta ansvar.

– Det är klart att jag funderar vad som kommer hända med kyrkan när vi som är runt 70 inte finns mer. Men den har funnits i 1000 år och fungerat med olika människor, på olika sätt. Man får leva i nuet och glädjas.

Tron på Gud, kyrkan och livet är, och har alltid varit viktiga för honom.

– Jag har fått de gåvor som jag har och det känns naturligt och meningsfullt. Jag har det naturligt inneboende och det är inget jag pratar om, det är en grundtrygghet för mig. Sedan gör man det som är möjligt för en själv.

ALLTID ÄRTSOPPA

Ängskyrkan ligger i Storvreten, lite uppe på höjden. I dag ordnar kyrkan sopplunch och ett femtiotal personer har letat sig hit. Vid ett av borden sitter en grupp förskolebarn och dinglar med benen samtidigt som de äter sin soppa. Vid ett runt bord sitter några stammisar

Almanackan en dag i oktober

09.00	Räknar kollekter på pastorexpeditionen
11.00	På Nynäshamns sjukhus för vårdplanering för en person som jag är god man för
13.00	Gymmet
15.00	Utskrift/översättning av en gammal missionärs dagbok
19.30	Körövning

från ett företag i närheten, och de övriga är mestadels pensionärer. Mitt i minglet av pratsamma besökare hittar vi Lars Hofgren. Var tredje vecka serverar han soppa, men i dag är han vanlig gäst.

Sture och Anita Sundström står för det praktiska vid sopplunchen idag. När alla gäster fått sin soppa tar Sture själv en tallrik ärtsoppa och slår sig ned bredvid Lars.

– Det är en person som vill ha kvitto. Hur gör jag då? frågar han.

Lars har varit kassör i Ängskyrkans förening så han kan allt om dess redovisning.

– Vi träffades i vår ungdom, sen sågs vi här i kyrkan många år senare, säger Sture.

Lars går och tar påfyllning.

– Jag äter alltid ärtsoppan först, det är ju torsdag. Sen smakar jag på den andra, säger han.

– Utan Lars skulle vi inte klara oss, det här är en fantastisk person, säger Sture och tittar leende på Lars.

”MITT I BYN”

På väg ut ur matsalen haffar flera av besökarna Lars för att prata eller berömma honom.

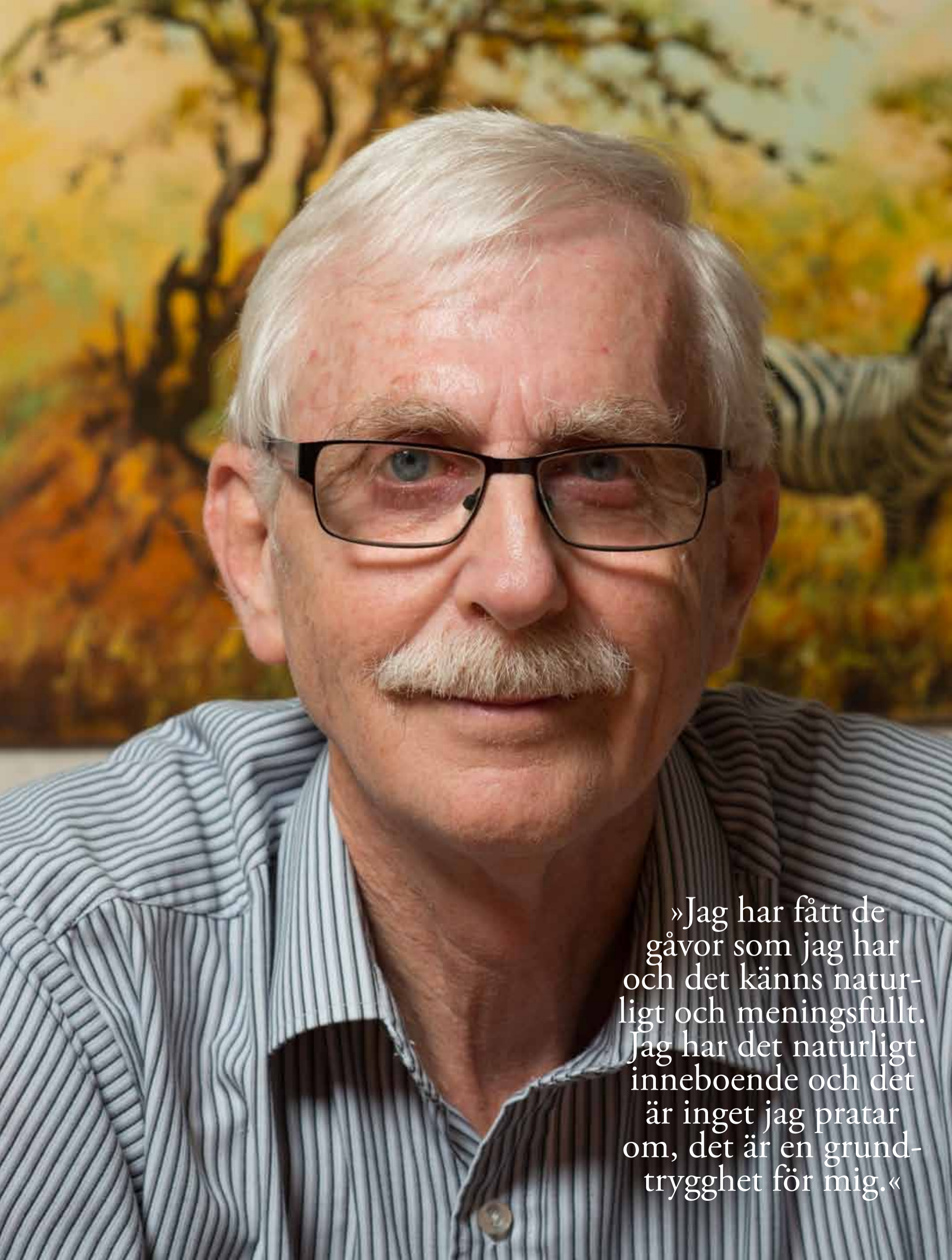
Han styr mot kyrkorummet och tittar på altartavlan som är utformad av Anna-Lisa Odelqvist-Kruse och vävd av Ulla Parkdahl. På långt håll upplevs den nästan som en akvarellmålning med sina mjuka varma färgtoner som går in i varandra.

– Jag gillar altartavlan mest. Temat är psalmen *Vi är ett folk på vandring*. Jag tänker att folk på vandring möter saker på vägen, hittar viloplatsar och näring. Det kan den här kyrkan få vara, säger Lars.

På vägen ut ur kyrkan stannar han till vid broschyrstället, tar upp en folder som handlar om Ängs-kyrkan. På omslaget finns ett foto av kyrkorummet inkläppt i miljön som finns utanför kyrkan. Berit står bredvid och pratar med en besökare, men stannar upp i sitt samtal och pekar på bilden.

– Kyrkan mitt i byn, säger Berit.

– Precis som det ska vara, fyller Lars i.

»Jag har fått de gåvor som jag har och det känns naturligt och meningsfullt. Jag har det naturligt inneboende och det är inget jag pratar om, det är en grundtrygghet för mig.«

Stilla natt...

Kring advent och jul sjunger vi dem om och om igen. Jul- och adventspsalmerna. De har en förmåga att skapa en speciell känsla som vi förknippar med det som hör julen till. Våra kyrkor fylls nu med advents-, lucia- och julmusik. Allt det som händer i advents- och juletid hittar du dygnet runt på svenska-kyrkan.se/botkyrka men du kan självklart hitta det här i tidningen också!

LÄS MER PÅ SID 30-31.

Inomhusgranar

Den första rapporterade svenska inomhusgranen är från 1741, men det dröjde innan seden spred sig utanför godsens och herrgårdarna. Först kring 1900 hade den trängt bort de äldre mer bondska trädprydnaderna och utomhusgranarna även ute i stugorna..

Återvinn granen

Även om granen barrar och ser tråkig ut kan den vara till nytta. När du lämnar din gamla gran på återvinningscentralens behållare för trädgårdsavfall mals den ner för att sedan komposteras. Komposten används sedan vid tillverkning av jord.

En gran utan barr kan också användas som stöd för sommarens klättrväxter. Klipp bort de grenar som du inte behöver och låt krasse eller blomman för dagen få ge den gamla granen ett nytt utseende.

Var det bättre förr?

PROVA SJÄLV!

Sättet att fira gudstjänst på har förändrats mycket på 100 år. Förr var det mest prästens gudstjänst. I handboken stod exakt vad han skulle säga, var han skulle stå och hur han skulle hålla händerna. I dag är det fler som delar på att utföra gudstjänstens olika moment och det finns flera olika sätt att utföra momenten på. Att fira nattvard varje söndag hade varit helt otänkbart i början av 1900-talet. Då hände det bara några gånger om året. Troligen har det aldrig tidigare firats så många mässor i Svenska kyrkan, som det görs idag.

För att få ta emot nattvard under 1900-talets första hälft var man tvungen att förbereda sig. Söndagen innan var det förhör, sedan skriftermålgudstjänst på lördag kväll eller söndag morgon. Först därefter kunde man få ta emot nattvard på söndagens högmässa.

Vill du själv uppleva hur man firade mässa enligt 1942 års handbok är du välkommen till Botkyrka kyrka 11.00 på annandag jul. Då leder prästen Per Unsgaard gudstjänsten på det gamla sättet.

»Medan de befann sig där var tiden inne för henne att föda, och hon födde sin son, den förstfödde. Hon lindade honom och lade honom i en krubba, eftersom det inte fanns plats för dem inne i härbärgen.

I samma trakt låg några herdar ute och vaktade sin hjord om natten. Då stod Herrens ängel framför dem och Herrens härlighet lyste omkring dem, och de greps av stor förfäran.

Men ängeln sade till dem: »Var inte rädda. Jag bär bud till er om en stor glädje, en glädje för hela folket. I dag har en frälsare fötts åt er i Davids stad, han är Messias, Herren. Och detta är tecknet för er: ni skall finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en krubba.»

LUKASEVANGELIET KAP 2

UTOMHUSGRANAR

De första julgranarna i Skandinavien var utomhusgranar och så kallade julruskor. Seden med utomhusgran är gammal och hade ursprungligen troligen någon typ av magisk betydelse, som skydd mot onda makter i samband med mörkret kring midvintern.

**27 november
tänds första
adventsljuset!**

...Vi sjunger in julen!

*Konsert med Kyrkokören, AllaKanSjunga-kören, KörenKören och Botkyrka Kammarkör
med Botkyrka Brass i Tumba kyrka söndag fjärde advent 18 december kl 16.00*

I väntans tider...

Vi väntar.

I bilkön. I väntrummet. I telefonkön. På tunnelbanan.
Vi väntar på den rätta. På antagningsbeskedet.
På att konserten ska börja. På lottovinsten.
Vi väntar på maten. På kompisen. På att det ska nappa. På bättre tider.

Ibland väntar vi bara en kort stund.
Andra gånger kan det kännas som att vi har väntat hela livet.

Väntan gör oss frustrerade. Väntan skapar oro.
Väntan gör oss pirriga. Väntan skapar framtidstro.

Väntan ger oss tid att tänka.
Ibland tar vi den medvetet.
Ibland får vi den omedvetet.

Väntan är granne med förväntan. Och snart börjar den stora "förväntans-tiden".
Speciellt om man är barn.

Med start på första advent räknar vi ned. Vi öppnar lucka för lucka. Vi gör små stopp under vår väntan. Lucia. Julsånger. Pepparkaksbak. Julblommor. Och rätt var det är. Så öppnar vi lucka 24.

När vintern är som mörkast bryter ljuset igenom. Vi har väntat och räknat ned. Ordet advent betyder ankomst. Adventstiden firar vi inför julen då Gud kommer till världen och föds som barnet Jesus.

Vad väntar du på?

Julbasar!

Lördagen den 3 december slår portarna upp till årets julbasar i Ängskyrkan (Storvretsv/Toppv). En dag då du bl a kan fika gott, fynda på loppmarknaden, vinna fina priser på lotterierna och "meta" i fiskdammen. Basaren öppnar kl 11.00 men caféet öppnar redan kl 10.30. Kl 14.00 är det andakt och därefter auktion.

Alla pengar som kommer in går till internationellt hjälparbete genom EFS-mission och Svenska kyrkans internationella arbete.

Luciakonserter i Tullinge

Lördagen den 10 och söndagen den 11 december kl 16 är det dags för de traditionsenliga Luciakonserter i Tullinge kyrka med barn och diskantkörer. Gratisbiljett delas ut på första advent i samband med gudstjänst i kyrkan.

Julkampanjen 2016

Var femte sekund dör ett barn som inte hunnit fylla fem år. Var med och kämpa mot barnadödligheten du också! Svenska kyrkans julkampanj pågår varje år från första advent till 31 januari. I julkampanjen *Låt fler få fylla fem* uppmärksammar vi den pågående katastrof som alltför sällan hörs i medierna: barnadödligheten. Var femte sekund dör ett barn som inte hunnit fylla fem år. Barn dör av undernäring, infektioner och bristande omsorg. Barn som får leva i trygghet – med mat, rent vatten, sjukvård och omsorg – kan klara sina kritiska första år. Din insats behövs! Tillsammans hoppas vi kunna samla in 45 miljoner kronor under årets julkampanj. Med din hjälp kan det gå! Låt fler få fylla fem!

**LÅT FLER FÅ
FYLLA FEM!**

SWISHA
100 kr till
9001223

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE
medlem av
actalliance

Det här är berättelsen om snickaren Peter som lät skägget växa ut redan som 30-åring. Han har alltid varit snäll och social. Idag är Peter Christiansen tomte dygnet runt trots att julafton bara är en dag om året.

Tomten

TEXT: **Emelie Simmons** FOTO: **Arne Hyckenberg**

Peter Christiansen parkerar sin svarta minivan utanför huset i Tumba. Han har mörkblåa snickarbyxor och röd collegetröja. Han är både snickare och tomte.

– Vi sätter oss i friggeboden, där är alla tomtesaker, säger Peter och öppnar dörren till ett barns julparadis.

Inne i boden är hyllorna fyllda med färgglada leksaker i alla de storlekar. Nallebjörnar och leksaksbilar samsas med inslagna paket i glansigt papper. På väggarna sitter diplom som handlar om Peters engagemang i Botkyrka. Han slår sig ner i den vita rottingstolen.

Trots att han inte har tomtkläder ser han ut som en riktig jultomte, med sitt långa vita skägg, och de pigga, snälla ögonen. Kanske är det hans röda tröja och julgardinerna i friggeboden som gör det. Det vita skägget har han haft i snart 30 år.

– När jag var ung gillade jag inte att raka mig. Jag räknade ut hur många fritidstimmar jag kunde få om jag slutade. Efter ett tag så hade jag långt skägg. En dag hade jag en röd luva på mig på jobbet. Kollegorna tyckte att jag såg ut som en tomte, säger Peter.

ÄLSKAR LIVET

Sveriges tomtégille är en ideell förening som vill att julens traditioner ska bevaras. Föreningen mår om barnen och utnämner nya tomtar i Sverige än i dag. Enda chansen att få bli tomtefar eller tomtemor är via rekommendationer samt att gå som lärling under ett år.

Peter sitter som ordförande i föreningen och har varit med sedan den startade 2001. På Sveriges tomtégilles hemsida står det att alla barn ska ha chans till en vänlig, glad, skäggig, rödkindad rödklädd julklappsutdelare på julaftonen. Som tomte får man inte dricka eller röka.

Peter får ofta frågan om hur han orkar spela tomte hela tiden. Vid snart fyllda 60 år är livet som Peter eller tomten samma sak.

»Min livsstil är som vanligt oavsett om jag är tomte eller inte.«

– Min livsstil är som vanligt oavsett om jag är tomte eller inte. Jag älskar livet. Min fru undrar hur jag kan se fram emot att åldras, men jag tar vara på livets goda stunder, säger Peter.

Hur ska då en tomte vara för att barnen ska bli glada? Enligt Peter sitter mycket av det i rösten. Det gäller att säga ”ho ho” på ett djupt, varmt och vänligt sätt.

Att bära mask är det inte tal om. I Tomtegillet stadgar är det till och med förbjudet för tomtarna att bära mask.

– Titta här, om du ska säga ”ho ho” med en djup basröst, så drar man upp axlarna och gör kroppen större än vad den är. Det är då barnen springer och gömmer sig för tomten. Sänker du rösten och drar ner axlarna så är du mer en normal tomte.

Trots att Peter är en godhetens tomte och har väldigt snälla ögon blir vissa barn rädda ändå.

– De barn som är rädda tittar jag inte på, jag pratar med de andra barnen i stället. Jag är väldigt bra på att bemöta alla människor på ett värdigt sätt.

Han beskriver sig själv som en kontrasternas människa. Ena dagen bär han tomtedräkt, den andra kör han Harley Davidsson i jeans och skinnväst med ryggmärke.

– Då möts jag av människors förakt för att de tror jag är kriminell. Men det är jag ju inte, fientligheten mot mig sitter i västen. Utseende och kläder gör att människor har förutfattade meningar och dömer folk efter utseendet. Man kan faktiskt köra MC utan att vara kriminell, säger Peter.

– Jag tycker att alla människor är lika värda, som Peter eller som tomte. Ditt liv är lika mycket värt som en pojkes på flykt i Aleppo.

»I kyrkan får man sitta i lugn och ro. Vi behöver hitta alternativa platser hela livet. Det är en sådan himla stress hela tiden.«

■ **Det vita skägget har Peter Christiansen haft i snart 30 år.**
 – När jag var ung gillade jag inte att raka mig. Jag räknade ut hur många fritidstimmar jag kunde få om jag slutade. Efter ett tag så hade jag långt skägg. En dag hade jag en röd luva på mig på jobbet. Kollegorna tyckte att jag såg ut som en tomte, berättar Peter.

Åren som snickare gör sig påmind. Peters båda opererade knän orkar knappt ta honom upp för vissa trappor. När tomtesången sätter igång på allvar mår kroppen bättre igen och han orkar mer.

– Då kan jag inte stressa, för det ingår inte i livsstilen som tomte. Sitter jag i ett köpcentrum i åtta till tio timmar så kan jag inte göra så mycket mer än att ta det lugnt.

I alla situationer som tomte möter Peter för det mesta överlyckliga barn. Föräldrarna litar fullt på honom.

– Barnen får sitta i knät och de som vill får en kram om de vill. Men att mitt kroppsspråk är lugnt och harmoniskt påverkar såklart. Jag har lätt att ta kontakt med människor oavsett ålder.

FÖR VEMS SKULL FIRAR VI JUL?

Ordet julstress återkommer i samtalet. Som tomte får han inblick i många familjers hem. Stressade föräldrar som jagar den perfekta julen. Barn som ska sitta på en speciell plats när tomtén väl kommer, ha finkläder på sig, samt vara glada.

– Det ska se så perfekt ut när jag kommer. Oftast tar någon ett kort på mig tillsammans med barnen. Vissa är kanske lite rädda. Då får de stå på sidan om ett syskon eller kusin.

Peter menar att allt ska vara perfekt när det handlar om julen i många av de svenska hemmen. Han ställer frågan för vems skull vi firar jul.

– Om vuxna ändå kunde ta det lugnt. Det är väl inte hela världen om du inte hann lägga in ström-

Om tomtén

NAMN: Peter Christiansen

ÅLDER: 59

FAMILJ: Fru, hunden ove

INTRESSEN: Golf motorcykel

GILLAR BÄST: Göra människor glada

GILLAR INTE: Stress

mingen. Det är en stor stress kring maten, och det enda barnen vill ha är godis, läsk och julklappar.

Peter minns en jul när han besökte en familj i Huddinge. Där hade de pratat igenom med barnen om hur de ville fira sin julafton. Barnen hade pyjamas när han kom med julklapparna. Till middag åt de köttfärsås med spagetti. Alla fick hjälpas åt att laga maten.

– Det var en annan sinnesstämning och ingen stress där inte. Gör ett barnbord med mat som barnen gillar. Då blir alla nöjda. Julen är faktiskt en tid när vi ska vara snälla mot varandra, säger Peter.

Han tycker att föräldrar ska sluta köpa dyra julklappar till sina barn. Istället kan de ge föräldratid med barnen. Kanske en upplevelse man gör tillsammans.

– Barn behöver tid med sina föräldrar. Tänk så glada och nöjda barnen blir om en förälder faktiskt leker med de nya julklapparna tillsammans med barnet på självaste julafton.

SOCIALT ARBETANDE TOMTE

Peter säger att han är ett slags socialarbetande tomte. Som snickare är han händig och kan fixa det mesta som folk behöver hjälp med.

– Jag hjälper folk hela tiden, skjutsar, lånar ut saker, fixar. Min kropp säger nej, men mitt hjärta och mun säger ja.

Det är ett slags kall han fick när han var ung. Viljan att hjälpa människor och göra dem glada, speciellt barnen. Han är i tomtetjänst dygnet runt årets alla dagar. Identiteten sitter i hjärtat och själen mer än i

■ Peter får ofta frågan om hur han orkar spela tomte hela tiden. Vid snart fyllda 60 år är livet som Peter eller tomten samma sak. Han är i tomtetjänst dygnet runt årets alla dagar. Identiteten sitter i hjärtat och själen mer än i dräkten.

dräkten. Hans positiva inställning till livet bidrar till att han är en omtyckt person.

– Det går åt så mycket energi till att vara sur och arg. Jag kan vara sur över vissa saker, men vad hjälper det andra som jag möter.

I KYRKAN FÅR MAN LUGN OCH RO

Kyrkorummet är en avkopplande och stressfri plats för Peter. Han går inte i kyrkan så ofta, men gillar den kyrkliga friden.

– Jag tror inte riktigt på Gud men jag tror att det finns något som styr och ställer. Allt är inte slumpen. Det finns något som vi människor inte kan styra över.

När Peters mamma dog gick han in i Botkyrka kyrka och satte sig i kyrkbänken för att filosofera för sig själv.

– Ingen frågar mig varför jag sitter där. I kyrkan får man sitta i lugn och ro. Vi behöver hitta alternativa platser hela livet. Det är en sådan himla stress hela tiden. Sluta stressa och tänd vedspisen och fotogenlampan istället.

När Peter var i 25-årsåldern hjälpte han till vid en trafikolycka. En pojke hade sprungit över vägen och blivit påkörd. Det var då det gick upp för honom att han hade ledaregenskaper som samhället behövde.

– Jag kom som tredje bilist. Det var innan mobiltelefonen fanns. Där stod en grupp människor och tittade ner i diket på pojken. Jag sa genast till människor vad de skulle göra. Du åker till macken och ringer ambulans, du letar filtar, du stoppar trafiken och ni andra kör vidare. Pojken klarade sig med ett brutet ben.

Han har hjälpt till vid fler olyckor efter den händelsen. Vissa undrade om han inte var rädd att skada sig när han skulle hjälpa andra.

– För mig var det naturligt. Jag tänker inte på att det kan vara farligt för mig utan jag gör det för att rädda liv. Det har alltid varit så.

TOMTERÖD MOTORCYKEL

På Åland bor tomtemor Benita Strömberg. Hon har känt Peter Christiansen i många år genom föreningen Sveriges tomtegille.

– Peter är en sådan snäll och gosig tomte. Han är aktiv och positiv, säger Benita med värme i röst

Föreningarnas medlemmar kämpar för att bevara jultraditionen, även om den kommer att förändras i takt med att samhället gör det.

– Vi pratar såklart om framtiden och att vi behöver nya unga tomtar. Men det gäller att de är människor som verkligen är tomte i hjärtat.

Benita berättar att Peter, eller Tumbatomten, gör hur mycket som helst för julen och barnen.

– På sommaren kan han köra sin tomte-motivlackade röda motorcykel och dela ut julklappar till barnen. Han är verkligen en tomte som ibland klär ut sig till människa, säger Benita.

GLÄDJA ANDRA

Peter Christiansen reser sig upp och går in i villan för att byta om till tomtkläder inför fotograferingen. Han kommer tillbaka iklädd en vinröd mjuk dräkt med bälte runt midjan. Nu har han satt på sig sina läsglasögon.

– Från gammelfarmor, över 100 år gamla. Jag har bytt glas så jag kan läsa på paketen.

Lite senare samma dag ska han spela in en reklamfilm i sin tomtkostym. Men innan dess behöver han hjälpa en vän med sin släpvagn.

Hur firar du jul?

– Jul firar jag inte, utan då jobbar jag. Jag kan fira jul resten av året. Ja, jag ger upp min egen jul för att glädja andra. Jag gör det för barnens skull, säger Peter.

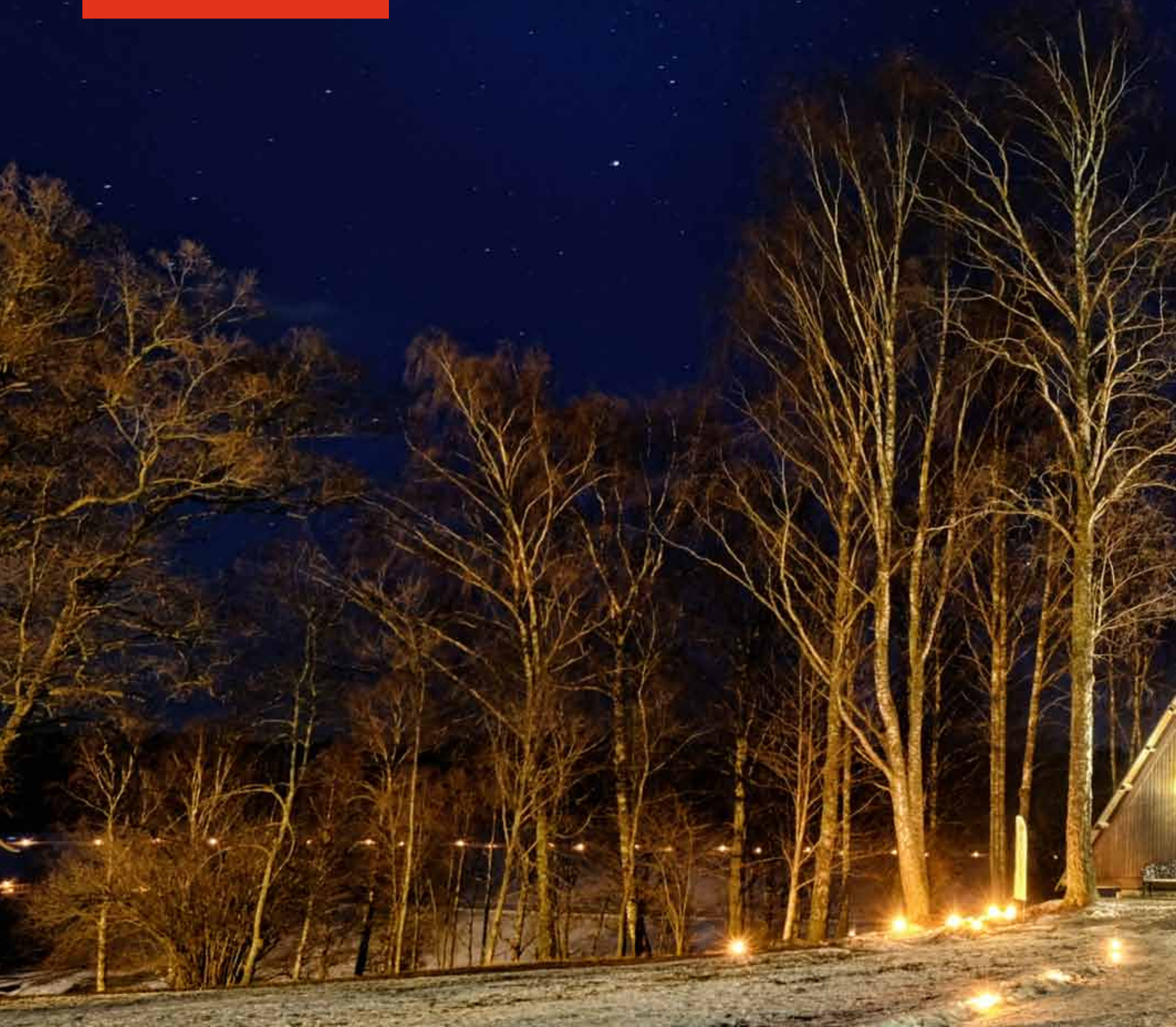

»Lida idrottskyrka«

Ute på Lida friluftsområde ligger lilla Lida idrottskyrka. En enkel och vacker kyrka som till det yttre påminner om ett tält. Kyrkan byggdes 1957 och drevs av föreningen Friluftsfolkets gudstjänstkommitté för Lida Idrottskyrka. Sedan 2008 har Botkyrka församling ansvarat för verksamheten på platsen. Den 16 november 2016 upplöstes föreningen och kyrkan gavs som gåva till Botkyrka församling som nu blir ansvarig både för verksamheten och för fastigheten.

Kyrkan är öppen i samband med aktiviteter på Lida friluftsområde och är också en omtyckt plats för dop och vigslar. Den traditionsenliga julottan kommer att firas även i år. 07.00 på juldagens morgon välkomnar prästen Christina Hofgren till en stämningsfull gudstjänst med efterföljande kyrkkaffe på värdshuset.

FOTO: Arne Hyckenberg

”Gloria” är beteckningen på den ljuskrets som på olika konstverk brukar omge huvudet på heliga personer. I princip ser det ut som om personen i fråga har solen bakom huvudet, som följaktligen omges av en krans av strålar.

LYSANDE RING

På de äldsta bilderna var glorian alltid parallell med bildens yta. Längre fram, när man började återge figurerna tredimensionellt, ”tippade” man glorian så att den blev till en skiva som vilade på helgonets huvud. Den moderna varianten är en tunn ”lysende ring” som svävar över huvudet på den avbildade personen.

DE GAMLA GREKERNA

De äldsta gloriorna förekommer bland de gamla egypterna och hade där samband med egypternas dyrkan av solen som den högsta guden. Den egyptiska guden Ra – alla gudars fader – var knuten till solen och återgavs med en gloria kring huvudet. Guden Sekhmet, med lejonhuvud, som skickades ut för att straffa människorna när de inte aktade gudarna tillräckligt, var försedd med gloria. Att förse guden med en gloria var ett smidigt sätt att skilja gudomligheter från vanliga människor inom konsten.

GUDS HELIGHET

På 300-talet började man porträttera Jesus med en gloria för att visa hans gudomlighet. Senare försågs även apostlarna och olika gammaltestamentliga gestalter med gloriol. De kristna konstnärerna tänkte sig att glorian symboliserade Guds helighet som strålade ut från den avbildade heliga personen.

ÄRA

Ordet ”gloria” är latin och betyder ”ära” eller ”ryktbarhet” (vi använder ordet exempelvis när vi talar om att ”glorifiera” – dvs förhärliga – någon eller något).

HELIG

Glorian är inte någon specifikt kristen företeelse. Tvärtom uttrycker den i bild en guds eller en persons storhet och visar att den avbildade personen är mäktig, ärofull eller helig, och den användes långt innan Jesus föddes...

VISUELL SYMBOL

Med tiden blev bruket av glorian alltmer formaliserat bland de kristna konstnärerna. Man skapade ett lättigenkännligt och lättbegripligt system av bilder eller visuella symboler. Helgon försågs i allmänhet med cirkelrunda gloriol, medan Jesus hade en gloria med ett kors inuti, en så kallad korsgloria.

STORHET & MAKT

Den grekiska solguden, Helios, avbildades med en gloria kring huvudet. Och romarna använde sig av glorian för att återge storhet och makt. På gamla bilder kan man se både havsguden Neptun och Roms mytiske grundläggare Romulus med gloria.

MYNT

På romerska mynt från år 100 hade kejsaren fått gloria. Tidigare hade den bara använts på gudar. I fortsättningen användes glorian även för att framhålla människors gudomlighet. Under den romerska kejsartiden gjorde man glorian i form av en gyllene skiva kring huvudet på den person som skulle glorifieras.

Julafton är inte problemet. Det är de andra 364 dagarna.

Kring jul är det många som vill hjälpa. Och det är härligt! Men sedan. De andra 364 dagarna?

På Riagården i Tumba centrum får personer i hemlöshet, personer med missbruksproblematik och andra personer i utsatta situationer stöd och hjälp.

Det är bara möjligt genom att du som bor, lever och verkar i Botkyrka är med och stödjer Riagården.

Hoppas att du vill vara med och bidra till att människor kan få stöd via Riagården.

**STÖD HELA MÄNNISKANS
LOKALA SOCIALA ARBETE**

Gåvogiro 90 32 16-0

ANGE KAMPANJKOD "14700" VID INBETALNING

dramatiskt
mening
en
snabbare från evangelier världen ljuset
deprimerande Välkommen motståndare finns lyfter
viktigaste påminna Men kommer bundenhet
allting fortsätter hjärtan honom sådan
bönen smutsigt klagoropet superhörse
förändra vår utan mantel som liv frågan
mitt något lämna har sucka är liv höjs Ändå
bär något klart vi med bild för sänd också
jag öppna sina vis genomond sänds våra på
slits följa hjälten djupaste det göra hopp varandra
trevligt Nu Hür jul flyger hör app utför får
bli alls till påstår räddar av förväntar vårt När vara
hela inte sin dödsstraff gånger tills hjälte jordgolv
ge själv evigt barn överflöd ligger mor sätt tycka
ju själ påpekar egen räddning ett ställer närmar säga den
famn Visst oss om barnets Naken Vad beroende ska
tänker kommit starkaste himmen Tänk Ingen Hjälp
dem ögonen genom förklädnad Människor tydligt
åtminstone meningen självklara poängen stressnivån
stycken Jesus han allt att
mänsklig okränkbart oväntade hans att
och

En superhjälte på ett smutsigt jordgolv

TEXT: Cecilia Södertun FOTO: Unsplash

Jesus sänds till oss från himlen.
Det påstår han åtminstone själv flera gånger i våra evangelier.
När jag tänker på Jesus som sänd från himlen
får jag en bild av Superman för ögonen.
Hur hans superhörsel hör den starkaste bönen, klagoropet – Hjälp!
och snabbare än ljuset kommer till räddning, med mantel och allt.

Jesus är ju på sätt och vis också en hjälte.
Men inte alls en sådan hjälte vi förväntar oss. Han bär visserligen en
mantel, men den slits i stycken av dem som utför hans dödsstraff.
Han räddar oss inte från en genomond motståndare,
utan han räddar oss från vår egen bundenhet.

Visst hör han vår djupaste bön, våra klagorop,
vårt ständiga deprimerande suckan:
Vad finns det för mening?
Finns det något hopp?
Det är kört!

Det närmar sig jul och stressnivån höjs.
Allt ska vara glatt och trevligt. Nu ska vi tycka om varandra.
Ändå fortsätter vi att sucka:
Vad är meningen med allt?

Jesus är den oväntade hjälten som flyger in från himlen,
utan mantel, utan förklädnad.

Naken, behövande, beroende av mänsklig omsorg
ligger han på ett smutsigt jordgolv
tills hans mor lyfter upp honom i sin famn.
Välkommen till världen, mitt barn!

Ingen ställer frågan vad finns det för mening med allting?
Det är klart och tydligt – livet är meningen.

Det ska bli tydligt genom hela det barnets liv,
i allt han kommer att göra och i allt han kommer att säga:
"Jag har kommit för att ge liv, liv i överflöd".

Människor kommer att öppna sina hjärtan, dramatiskt förändra sina
liv, lämna allt och följa honom. Allt för att han påpekar det självklara –
Livet är poängen, liv i överflöd, evigt liv, okränkbart liv.

Tänk att det krävs en hjälte sänd från himlen för att påminna oss
om att livet är det viktigaste i livet.

Bästa kompisarna Libone Gubangca och Latita, gör high five.

ATT FÅ VÄXVA UPP

TEXT: Viktoria Ekberg, Relbrando FOTO: Simon Stanford

Trots att barnadödligheten är hög, är det våldet Qaqamba Gubanca alltid oroar sig för. Hon släpper aldrig sin dotter Libone utom synhåll. Som mentormamma i Khayelitsha, ett av Kapstadens fattigaste områden, kämpar hon varje dag tillsammans med mammor för att fler barn ska få fylla fem.

Det är lunch och läraren Nosisana Mgwelo bjuder barn efter barn till de dukade borden genom att sjunga deras namn. I tallrikarna väntar ris, böngryta och spenat. Libone, 3,5 år, sätter sig nära sin bästa vän Latita. Snart är alla fullt upptagna med att äta.

– Barnen får frukost, lunch och två mellanmål. För många är det den enda maten idag, säger Nosisana Mgwelo.

Tillsammans med två assistenter ansvarar hon för cirka 50 barn. Skolan ligger i Khayelitsha, ett av Kapstadens mest utsatta områden, och är en del av det projekt Svenska kyrkan stödjer för att stärka barns och kvinnors rättigheter.

Libone och mamma Qaqamba Gubanca bor som tusentals andra i ett litet skjul-liknande hus utan rinnande vatten och toalett. Ändå har de det förhållandevis bra eftersom Qaqamba har en inkomst.

MENTORMAMMOR RÄDDAR LIV

Qaqamba flyttade som många andra unga kvinnor till Kapstaden för att komma ifrån fattigdom. Hon flyttade runt, blev skuldsatt och hade svårt att klara sig. När hon blev gravid hade hon turen att få en mentormamma.

– Det är tufft att vara ensamstående. Min mentormamma blev min vän, hennes berättelse om sitt liv gav mig styrka att förändra mitt.

Tack vare mentormammans råd ammade hon Libone hela första året. Förutom

att Libone fick all näring hon behövde undvek Qaqamba att föra vidare sitt HIV-virus. Det är hon lättad över. Hon är stolt över att hon nu också blivit mentormamma och med hjälp av mödra- och barnvårdskunskap kan rädda barns liv.

– Att se ett barn underviktigt, men kunna förmedla kunskap om kosten och sedan se barnet repa sig. Det gör mig lycklig.

UTBILDNING GER FÖRÄNDRING

Brist på arbete, men också dålig kunskap om rätten till socialbidrag gör att det inte finns pengar till mat. Just nu oroar sig Qaqamba över tolv barn bland sina klienter. För sin egen del är hon mest rädd för våldet.

– Många barn blir utsatta sexuellt. Våldtäkt är vanligt och jag är ständigt på min vakt.

Det är ingen slump att förskolan har höga staket och taggtråd. Men våldet finns inte bara på gatan.

– Vi försöker påverka föräldrarna att inte slå barnen och inte bråka inför dem, berättar Nosisana.

På skolgården är det fullt av lekande barn efter lunchen. Femåringarna kommer att börja i ny skola till hösten, men Libone har ett år kvar. Qaqamba hoppas att dottern blir lärare när hon blir stor – utbildning och arbete ger frihet att lämna Khayelitsha.

■ Låt fler få fylla fem!

Det farligaste som finns är att födas in i fattigdom. Var femte sekund dör ett barn

som inte hunnit fylla fem år. Barn dör av undernäring, infektioner och bristande omsorg. Vår insats behövs! Genom att samarbeta

med systerkyrkor och partnerorganisationer i utsatta delar av världen, kan Svenska kyrkans internationella arbete nå fram till de

barn som står utan skyddsnät och behöver oss som mest. I Svenska kyrkans julkampanj, som pågår från första advent

2016 till och med januari 2017, samlar vi in pengar till Svenska kyrkans internationella arbete för alla barns rätt till ett tryggt liv.

Var med oss i kampen mot barnadödlighet! Låt fler få fylla fem!

Swisha din gåva till 9001223. Tack!

Foto: Andréas Lindström

Svenskarna hinner inte med sorgen i vardagen

Svenska kyrkan har låtit SIFO undersöka hur svenskar känner kring sorg och saknad. Undersökningen visar att de allra flesta anser att det är viktigt att minnas dem som dött. En stor del – 38 procent – vill göra mer för att hedra minnet av dem de saknar, men säger att hinder i vardagen kommer i vägen eller vet inte vad de kan göra.

Svenska kyrkan har tillsammans med SIFO undersökt hur svenskar ser på sorg. I undersökningen framkommer att 80 procent tycker det är viktigt att minnas dem som gått bort.

– Ofta håller vi sorgen inom oss, men den är en del av livet och något som förenar alla människor. Sorgen har en plats i vardagen och inte bara vid vissa tillfällen, som t ex allhel-

gona, säger Ingrid Edgardh, sjukhuspräst i Svenska kyrkan.

OKEJ ATT SÖRJA

38 procent vill göra mer för att hedra minnet av dem de saknar. När vi frågade vad som hindrade dem från att göra det fick vi olika typer av svar.

29 procent har svårt att formulera vad som hindrar dem, trots att de själva tycker

det är viktigt att minnas dem de saknar. 22 procent menar att yttre störningsmoment stjäl deras uppmärksamhet medan 10 procent önskar en längre sammanhållen stund att tänka.

En annan anledning är en rädsla för sorgen i sig, särskilt bland unga 18-29 år där 35 procent antingen är rädda för att själva bli ledsna eller att andra ska se dem ledsna.

– Vi möter alla sorg under livet. Det är okej sörja och bearbeta sorg på olika sätt. En del tänder ljus, andra behöver prata, vissa joggar, medan det för några känns helt rätt att dela minnen av den man saknar på nätet, säger Ingrid Edgardh.

Om undersökningen

Undersökningen genomfördes av SIFO i oktober 2016. I webbenkäten deltog 1 000 personer, varav 537 män och 463 kvinnor.

■ 85 % saknar någon som gått bort. 80 % tycker det är viktigt att tänka på dem som dött. Kvinnor tycker det är viktigare än män.

■ 38 % vill göra mer för att hedra minnet av någon som dött, särskilt män över 50 år där nästan varannan vill göra mer. Bara 13 % anser att de gör fullt tillräckligt.

■ Bland de 38 % som vill göra mer för att hedra personen som dött anges bl.a. följande hinder till varför det inte sker trots att de tycker det är viktigt:

- * Vet inte vad som hindrar / Har svårt att formulera (29 procent)
- * Yttre störningsmoment stjäl uppmärksamheten (22 procent)
- * Rädd för att själv bli ledsen (14 procent)
- * Behöver en längre sammanhållen stund att tänka (10 procent)
- * Rädd för att andra ska se mig ledsen (8 procent)
- * Har svårt att komma ihåg (8 procent)

■ Män har svårare än kvinnor att sätta ord på sina tankar och känslor

Någon att tala med

Självård är det traditionella namnet för samtal under tystnadsplikt med präst eller diakon. Självårdssamtalet kan handla om allt mellan himmel och jord och behöver inte vara av specifikt ”själslig” eller ”andlig” natur. Allt mänskligt är lika viktigt.

Allt som sägs inom självårdssamtalet behandlas under tystnadsplikt. Självård är kostnadsfri

och vanligtvis kan du snabbt få en tid för samtal med någon av församlingens präster eller diakoner. Det finns inga krav på att du ska kalla dig kristen eller vara medlem i Svenska kyrkan.

Varmt välkommen att ta kontakt med präst för samtal när du behöver någon att dela dina tankar och känslor med!

Foto: Magnus Aronsson

Reformationen 500 år - Together in Hope

Den 31 oktober 2016 uppmärksammade katoliker och lutheraner tillsammans 500-årsminnet av reformationen genom en gudstjänst i Lund och det publika eventet "Together in Hope" i Malmö. Medverkade gjorde påve Franciskus från katolska kyrkan, biskop Munib Younan och Martin Junge från Lutherska världsförbundet, körer, artister och internationella gäster.

Redan den 31 oktober 2016 startade reformationsåret. Då kom ledarna för Romersk-katolska kyrkan och Lutherska världsförbundet till Lund för att uppmärksamma 500-årsminnet tillsammans med tusentals deltagare.

Mötet byggde på det gemensamma dokumentet "Från konflikt till gemenskap" från 2013 som de kristna kyrkorna tagit fram tillsammans. Under dagen hölls först en ekumenisk bön i Lunds domkyrka och efter det ar-

rangerades det publika eventet "Together in Hope" på Malmö arena. Budskap om hopp, gemenskap och ansvar för världen stod i fokus under hela dagen.

På Svenska kyrkans Vimeokanal (vimeo.com/album/4219653) kan du se filmer från eventet "Together in Hope" på Malmö arena.

Foto: Marie Renaux /LWF

■ **Tullinge minneslund renoveras.** Minneslundan vid Tullinge kyrka renoveras under hösten och beräknas pågå till vecka 50. Under tiden finns en tillfällig utsmyckningsplats vid kyrkan. Den färdiga minneslundan kommer att utvidgas, få fler sittplatser och nya planteringar.

Foto: Eva Ellnemy

70 år

■ **Barnsång.** Denna höst var det 70 år sedan Lida friluftsgård öppnade. Det firades den 29 oktober med polka skojiga prova-på aktiviteter för hela familjen. Pilates, klättring i höghöjdsbanan elektronisk skyttebana och sångsamling i Lida kyrka för de minsta.

Louise Bredberger och Ylva Bjernerup fick med sig både barn och föräldrar i kända barnsånger.

Lida idrottskyrka är en enkel och vacker kyrka som till det yttre påminner om ett tält. Kyrkan byggdes 1957 och drevs av föreningen Friluftsfolkets gudstjänstkommitté för Lida Idrottskyrka. Sedan 2008 har Botkyrka församling ansvarat för verksamheten på platsen. Den 16 november 2016 upplöstes föreningen och kyrkan gavs som gåva till Botkyrka församling som nu blir ansvarig både för verksamheten och för fastigheten.

Under festdagen var kyrkan också öppen för ljusständning och enskild andakt.

■ **Akut själavård.** Jourhavande präst är Svenska kyrkans sätt att erbjuda akut själavård som kompletterar den själavård som erbjuds i församlingarna. Telefonjouren nås via 112 och är öppen alla dagar mellan 21.00 och 06.00. Samtalet är gratis och syns inte på din telefonräkning. Väntetiden brukar vara ca fem minuter. Den som svarar är präst inom Svenska kyrkan och har absolut tystnadsplikt. Samtalet bandas inte.

■ **Svenska kyrkan stöder människor som flyr Mosul.** Svenska kyrkan stöder sedan tidigare lokala partners arbete för internflyktingar i Irak. Nu utvidgas insatserna och akut stöd har satts in för dem som flyr Mosul. En av de mest utsatta grupperna är unga kvinnor och flickor i åldern 15 till 35 år. Några av dem kan ha tvingats in i tidiga äktenskap under fångenskap i Mosul.

– De mest akuta behoven är rent vatten, mat, nödbostäder och medicinsk hjälp, fortsätter Anna Garvander. Men vi kommer också att stödja psykosociala insatser som riktar sig mot flickor och kvinnor, eftersom de är särskilt utsatta för sexualiserat och genderbaserat våld.

Redan innan offensiven inleddes har det under flera månader pågått stridigheter i och omkring Mosul. Svenska kyrkans lokala partner har bland annat börjat förse människor som flytt till lägret Debaga med det mest akuta såsom hygienartiklar.

Läs mer om Irak och ge en gåva på svenskakyrkan.se/svenskakyrkansinternationellaarbete

Advents- och Julsångskonsert.

Lyssna till Botkyrka Motettkör som tillsammans med solister och instrumentalister blandar svenska julsånger, anglosaxiska carols och kända psalmer med folkton och visa. Även Lucia med följe skrider in. Allt under Elisabeth Haags ledning. Fler advents- och julkonserter hittar

■ Fler advents- och julkonserter hittar du på sid 30-31 i denna tidning!

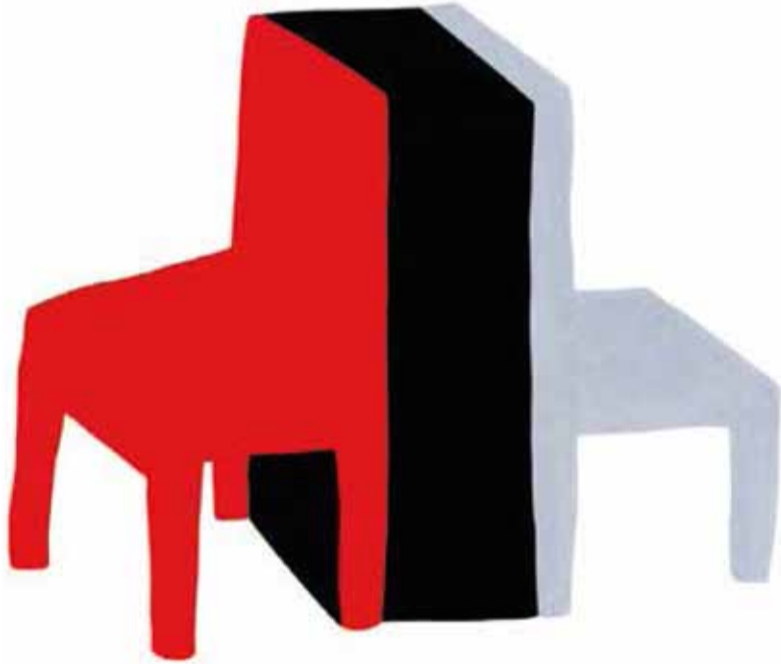

Foto: Magnus Aronsson

@Ludviger

Jesus var visserligen profet, men hade egentligen inget emot smala heller.

■ "Göteborgshumorn" tog fart på twitter i samband med Pävans besök i Lund och Malmö.

NY BOK FRÅN SVENSKA KYRKANS DIAKONI

Starka berättelser om utsatthet

"Du är den första jag pratar med på tre dagar, Mammans sista andetag, Hostar blod, Tack syster, för att du såg mig." Rubrikerna är från den nyutkomna boken **"Sverige mellan stolarna. Berättelser om utsatthet. Om människor och möten i Svenska kyrkans diakoni"**, utgiven av Svenska kyrkan

– Berättelserna ger en bild inte bara av diakoni, utan också av Sverige idag. Att läsa dem är att få en drabbande bild av Samtidssverige och att svårigheter är såväl tidsbundna som tidlösa, säger Miriam Hollmer, projektsekreterare för projektet Diakoni och välfärd. Från början var berättelserna tänkta som underlag i arbetet med en vägledning för diakoni i projektet, men det blev snart klart att de hade en helt egen bärkraft.

Det är främst diakoner som berättar, men en del berättelser kommer från människor som själva har sökt sig till Svenska kyrkans diakoni. Ett 60-tal berättelser om utsatthet och diakoni har kommit med i boken.

– Några berättar om människor som hamnar mellan stolarna i de trygghetssystem som finns, men de flesta

visar hur vi var och en kan hamna vid sidan av det vanliga livet på olika sätt - genom arbetslöshet, sjukdom eller stora påfrestningar.

– Betydelsen av det medmänskliga mötet blir så oerhört tydlig i berättelserna och jag blir mycket berörd av det som boken förmedlar om stöd och möten med människor som har det svårt. En del frågor finns det helt enkelt inga lätta svar på och jag känner respekt för att de diakoner som berättar uttrycker både styrka och ödmjukhet, säger Miriam Hollmer.

Berättelserna är en del av satsningen på strategiskt tänkande kring diakoni och kyrkans roll som samhällsaktör i projektet Diakoni och välfärd. Hur kan diakonin i Svenska kyrkan utvecklas och vad ska vårt bidrag till välfärden vara? Syftet är att ta fram vägledningar för diakoni och välfärd som stöd i församlingarnas arbete.

Boken finns att ladda ned [spm.pdf.bok på mynewsdesk.com/se/svenska_kyrkan/documents](http://spm.pdf.bok.påmynewsdesk.com/se/svenska_kyrkan/documents)

Ögonblicksbilder

Humoristiskt, tankvärt och hoppfullt. Det innehåller de bilder som lämnar illustratören Royne Mercurios penna.

Varje dag lägger han ut enkla tecknade glada, tankvärda och underfundiga ögonblicksbilder - till glädje för de över 70 000 som följer honom på Facebook, och de 30 000 som följer honom på Instagram.

Royne Mercurio är bildintresserad trebarnspappa som förra året gav ut en bordsalmanacka med 365 bilder som gjort stor succé.

Nu följer han upp med en efterfrågad väggalmanacka för 2017 och två vykortsböcker med vardera 20 vykort med olika motiv.

Allt på samma tema: Världen går att göra lite vackrare, lite varmare - och vi behöver varandra.

I detta nummer kan vi se en av Roynes bilder på framsidan.

Under bokmässan tidigare denna höst satt Royne och "liveteckande" nya bilder till besökarnas glädje.

@martingarlov

”Dopet ger varje människa en inre melodi. Gud älskar de många stämmorna.”

■ Martin Garlov citerar Kerstin Wimmer på Lutherkonferensen #uppdragfrihet

Foto: Unsplash

■ Mycket av det som händer i Botkyrka församling hittar du dygnet runt på svenskakyrkan.se/botkyrka

*”Låt isen vara kvar!
Låt jorden vara sval!
Låt barnen få sin tid,
på den jord Gud skapat oss!”*

REFRÅNGEN PÅ TITELSPÅRET

katen i sången och ett språk som alla, inte minst barn, kan förstå och inspireras av! Två andra sånger har jag gjort tillsammans med barn och min barnkör här i Botkyrka församling. Skivan innehåller också mina tre absoluta favoritsalmer: ”En liten stund med Jesus”, ”Härlig är jorden” och ”Oändlig Nåd”

Var är det som driver dig att engagera dig och att skänka inkomsterna från skivan till kyrkans internationella arbete?

De senaste åren har jag känt en allt större vanmakt och sorg inför flyktkatastrofer och krig i till exempel Mellanöstern och Afrika samt även klimatförändringarna. Jag kände ett behov att uttrycka det genom att skriva sånger och använda dem i mitt jobb som kyrkomusiker. Att sen kunna dokumentera det i form av en cd och kunna bidra genom att alla intäkter går till Svenska kyrkans internationella arbete känns otroligt roligt och väldigt självklart för mig.

Hur tänkte du när du skrev texterna till sångerna?

Den förra skivan som jag gjorde för Svenska kyrkans internationella arbete 2011 utgick mycket från det som rör sig inne i människan, nu ville jag istället skriva texter om samhället och världen vi lever i.

Texterna berör viktiga frågor för kyrkan att jobba för, nu och i framtiden där jag vill att kyrkan ska vara en ännu tydligare röst: miljö- och klimatförändringar, utanförskap och segregation, EU:s och västvärldens många länders totala svek i flyktkatastrofen som bara fortsätter, barnen, och Jesus som finns där inom oss och mitt ibland oss!

Vad innehåller skivan för typ av musik?

Musiken rör sig i gränslandet mellan visa, jazz och folkmusik. Jag tror och hoppas att den ska vara lätt att ta till sig för alla. Jag samarbetar med tre fantastiska musiker på skivan - Ulla-Carin Börjesdotter sång, Anders Öberg på kontrabas samt Jonas Sjöblom på percussion och flöjter. Själv spelar jag flygel, trombon och melodica. cd:n kommer inte finnas på Spotify och andra streamingtjänster då jag tror på cd-skivan som ett verk som ska sitta ihop, också fysiskt. Det blir då också ett bättre julklappstips som kan ge direkta intäkter till det internationella arbetet.

JULKLAPPSTIPS:

”Låt isen vara kvar”

Nu är kyrkomusiker Tobias Helldin i Botkyrka församlings norra distrikt aktuell med ny en cd till förmån för Svenska kyrkans internationella arbete. Den har release i advent 2016 och tar fasta på klimatförändringarna samt flera andra utmaningar som vi som kyrka står inför. Vi har ställt fyra frågor till Tobias om hans inspiration, engagemang och musik.

Vad har inspirerat dig att skapa den nya skivan?

Barn och barns tankar och fantasi har varit min största inspirationskälla! cd:ns namn och titelspår, ”Låt isen vara kvar!”, kom till utifrån en miljömusikal som jag gjorde med en låg- och mellanstadieskola i Norrby församling utanför Sala i Västmanland. Barnen hade gjort plakater och demonstrerade mot klimatförändringar. Jag ville hitta kraften från pla-

Release X 2

Release blir det för cd:n söndag den 14 december kl 18.30 i mässan i Ljusets kyrka samt vid en längre releasekonsert i Botkyrka kyrka söndagen den 22 januari kl 15:00.

Så beställer du skivan

Beställ ”Låt isen vara kvar” genom att skicka ett mail med post-adress till: tobias.helldin@svenskakyrkan.se. Pris: 1 cd/ 150 kr, 2 cd/250. Betalning via faktura. Porto tillkommer. Alla intäkter går oavkortat till Svenska kyrkans internationella arbete.

Hon heter Eva, den cyklande prästen med Alby i sitt hjärta. Efter en stroke har hon fått byta cykeln mot en rullstol, men hennes tro är lika stark som tidigare.

Ängeln på cykeln

TEXT: **Emelie Simmons** FOTO: **Arne Hyckenberg**

Under utslagna björkar eller på isiga gator kunde Albyborna se prästen Eva Odhner susa fram på sin röda cykel. Cykelkorgen var bucklig efter några milda krockar. Istället för hjälm hade hon en schalet knuten under hakan. Kappan med skärp runt midjan flög omkring henne. En gång blev hon ordentligt påkörd av en bil som smet. Hon kände sig tacksam för att det ändå gick bra och Eva bad en bön för bilisten. För många Albybor var hon "ängeln på cykeln".

– Jag har försökt leva för alla. Mina döttrar, mina barnbarn och alla medmänniskor runt omkring mig och i världen, säger Eva.

Precis innan Eva skulle fira att hon jobbat 20 år i Botkyrka församling drabbades hon av en stroke. Hon har haft några tuffa år men har under den senaste tiden mått bättre.

Eva sitter i sin rullstol i den ljusa lägenheten där fönsterbrädan är fylld med blommande orkidéer. Olika färggranna småfåglar sitter på en lång gren som pryder en del av den vita väggen ovanför sängen. Den andra delen är foton på Evas barnbarn. På skrivbordet står en kalk, en furuask med oblater, en ikonbild av Jesus och en liten blå korg som innehåller små kort med citat från Bibeln. Den som vill får ta ett kort ur korgen.

– Många av de saker som finns i lägenheten är gåvor från olika personer. För 10 år sedan hade mamma en låda i köket med ett jättestort Jesuskrucifix som hon hade fått. Äldsta barnbarnet brukade öppna lådan och säga hej till "Jesus i lådan", säger dottern Christina Odhner som besökt sin mamma i dag.

Att prästen Eva Odhner gjort avtryck i människors liv går inte att ta miste på. Vid en snabb googling återfinns artiklar där olika personer vittnar om att Eva varit deras andliga vägledare och favoritpräst. Hon beskrivs som en kämpe som gjort livet bättre för människor.

– Jag har alltid velat ha högt i tak, alla är välkomna oavsett situation och bakgrund. Jag är och har alltid varit väldigt stark i min tro. Religionerna är männ-

iskans sökande efter Gud. Jesus är svaret. Jag vill inte göra skillnad på människor, säger Eva.

– Mamma har aldrig satt sig själv först. Hon har åsidosatt sig själv och litat på Gud, fyller dottern Christina i.

– Jag har en tillit till Gud i mitt livsmönster. Gud och Jesus har lett mig. Alla är änglar, säger Eva.

Eva var nästan aldrig sjuk men en gång fick hon en allvarlig lunginflammation. Hon var hemma och hade hög feber. Då ringde en familj som hon har haft regelbundet kontakt med. Deras son låg för döden och de ville att Eva skulle komma till sjukhuset.

– Trots att mamma var sjuk åkte hon till familjen. När hon lämnat dem fick hon gå en trappa ner till akuten. Enligt läkaren så hade det kunnat bli riktigt allvarligt om hon väntat med att söka vård. Ibland var jag orolig att mamma inte riktigt skulle orka sitt höga tempo, säger Christina.

WARDAGSBÖNENS KRAFT

Eva har varit en bedjande människa så länge hon kan minnas. När hon träffat människor i sitt liv, med

olika behov, har hon ofta inkluderat dem i sina böner. Bönelistan har med tiden blivit väldigt lång, ingen har strukits från den.

– Jag ber för några varje dag, säger hon.

Hon tror på vardagsbönens kraft och ber både morgonbön och har kvällsandakt.

– Jag försöker ha bönestunder ofta och är beroende av stillhet. Det hjälper till att möta svåra situationer.

Eva har alltid visat andra människor respekt för just deras tro. Men hon har alltid varit stolt över sitt kristna liv. Hon har sett att många människor uttrycker en längtan efter tro innerst inne.

– Jag vet inte vad jag tror på och jag är inte så religiös, brukar de säga till mig. Då säger jag att Gud är närmare än vad man tror, säger Eva och ler samtidigt som hon blinkar till lite busigt med högra ögat.

– Vi som kyrka har ett rakt budskap att komma med, säger hon. Du är älskad av Gud, oavsett om du själv tror det eller förstätt det ännu.

ETT SÄTT ATT LEVA

Eva var präst dygnet runt, alla dagar om året. Det handlar om ett sätt att leva, säger hon.

– Jag gick aldrig till jobbet. Jag var präst och det är jag ju fortfarande på sätt och vis, även om jag numera också får ta hand om mig själv.

– När barnbarnen kom till världen tog hon ledigt. Många blev nog förvånade. Men då hade hon bestämt sig, och packade väskan och åkte de 17 milen till min syster Helena, säger Christina.

Familjens hem var alltid öppet för alla. Barndomshemmets ytterdörr låstes aldrig. På morgonen när dottern Christina kom ner för frukost visste hon aldrig vem som låg och sov på kökssoffan. Julen var en tid då Eva alltid besökte ensamma människor och öppnade upp sitt hem. Men julottan besökte hon som gäst om hon inte själv skulle hålla i den.

– Jag gillar den bäst av alla julens gudstjänster. Den är så traditionsenlig, säger Eva.

Om Eva Odhner

Fängelsepräst på Asptuna mellan åren 1993–2013

Präst i Botkyrka 1992–2013

Familj: Framlidne maken Freddie, döttrarna Christina och Helena samt sex barnbarn.

Prästvigdes 1973 i Karlstad och arbetade därefter i Lesjöfors, Sandviken och Botkyrka

Foto: Privat

Advent & jul i Botkyrka

BOTKYRKA KYRKA

Mässa

Första advent 27/11 • 11.00
Helena Enoksson, präst. Rune Karlsson, organist. Botkyrka Mot-
ettkör under ledning av Elisabeth Haag

Julkonsert

Andra advent 4/12 • 15.00
PRO-körerna i Botkyrka och Salem,
Jazz'n Others, P-O Losvall

Advents- och Julsångskonsert

Tredje advent 11/12 • 15:00
Botkyrka Motettkör, solister och
instrumentalister. Vi hör svenska
julsånger, anglosaxiska carols och
kända psalmer blandas med folkton
och visa. Även Lucia med följe skri-
der in. Elisabeth Haag, körledare

Samling kring krubban

Julafton 24/12 • 11.00
Beatrice Lönnqvist, präst

Julbön

Julafton 24/12 • 16.00
Maria Munkesjö, sopran
Mathias Kjellgren, organist
Beatrice Lönnqvist, präst

Julnattsmässa

Julafton 24/12 • 23.30
Ingemar Sörqvist och Hans B
Hernberg, präster. Julkören.
Natalie Hernborg, sopran

Julotta

Juldagen 25/12 • 07:00
Helena Enoksson, präst

Julotta på finska

Juldagen 25/12 • 09:00

Söndagsmässa enligt 1942

Annandag jul 26/12 • 11:00
Välkommen till en mässa från förr!
Tillsammans med prästen Per
Unsgaard firar vi mässa enligt
1942 års ordning.

Nyårsbön

Nyårsafton 31/12 • 16:00
Lea Nattila, präst

Trettondagsmässa

Fr 6/1 2017 • 11:00
Beatrice Lönnqvist, präst

TUMBA KYRKA

Mässa

Första advent 27/11 • 11.00
Kyrkokören, Botkyrka kammarkör
Telva Troncoso, präst

Mässa

Andra advent 4/12 • 11.00
Cecilia Södertun, präst

Mässa

Tredje advent 11/12 • 11.00
AllaKanSjunga-kören
Telva Troncoso, präst

Luciahögtid

Tredje advent 11/12 • 14.00
Luciahögtid med minikören, barn-
kören och ungdomskören
OBS innan är det Luciaförsäljningen
12.30-14.00

Mässa

Fjärde advent 18/12 • 11.00

Vi sjunger in julen - konsert

Fjärde advent 18/12 • 16.00
Kyrkokören, AllaKanSjunga-
kören, KörenKören och Botkyrka
Kammarkör med Botkyrka Brass

Familjegudstjänst

Julafton 24/12 • 13.00
Cecilia Södertun, präst

Julnattsmässa

Julafton 24/12 • 23.30
Telva Troncoso, präst

Mässa

Juldagen 25/12 • 11.00

Nyårsmässa

Nyårsdagen 1/1 2017 • 11.00
Cecilia Södertun, präst

Mässa

Fr 6/1 2017 11.00

Botkyrka kyrka

Ljusets kyrka

Tumba kyrka

FÖRSTA ADVENT
27 november

ANDRA ADVENT
4 december

TREDJE ADVENT
11 december

FJÄRDE ADVENT
18 december

JULAFTON
24 december

LJUSETS KYRKA

Mässa

Första advent 27/11 • 11.00
Predikan, Hanna Sundén,
prästpraktikant

Mässa

Andra advent 4/12 • 11.00
Botkyrka Gospel
Helena Enoksson, präst

Mässa

Tredje advent 11/12 • 11.00
Barnkör från "Barn i Ljuset",
lördagsöppet & Biv/Bis

Mässa

Fjärde advent 18/12 • 11.00
Lea Nattila, präst

De vackraste julsångerna på finska

Fjärde advent 18/12 • 16.00
Lea Nattila, präst.
Inga Simola, musiker

Mässa

Juldagen 25/12 • 11.00
Helena Enoksson, präst

Nyårsmässa

Nyårsdagen 1/1 2017 • 11.00
Lea Nattila, präst

TULLINGE KYRKA

Mässa

Första advent 27/11 • 11.00
Kammarkören. Eva Ellnemyr och
Beatrice Nyberg, präster.
Kyrkkaffe på Tullinge gård med
syföreningens julbasar efter guds-
tjänsten

Adventsgudstjänst

Första advent 27/11 • 16.00
Barnkören, Diskantkören
Eva Ellnemyr och Beatrice Nyberg,
präster. Fackeltåg från Tullinge
Gård kl 15.30

Mässa med stora och små

Andra advent 4/12 • 11.00
Tonprickar, Christina Hofgren, präst
Småbarnsmusik
Barnbibelutdelning

Luciakonserter

Lö 10/12 o Sö 11/12 • 16:00
Barn och Diskantkör
Fredrik Hagman piano
Gratisbiljett delas ut första advent
i samband med gudstjänst.

Mässa

Tredje advent 11/12 • 11.00
Peter Johansson, präst

Mässa

Fjärde advent 18/12 • 11.00
Söndagsskola, Linn F Sjöberg, präst

Julkonsert

Fjärde advent 18/12 • 18:00
Kammarkören, Anton Högberg
piano

Samling vid krubban med julspele

Julafton 24/12 • 09.30 och 11.00
Christina Hofgren och
Linn F Sjöberg, präster.

Julbön

Julafton 24/12 • 17.00
Peter Johansson, präst

Julnattsmässa

Julafton 24/12 • 23.30
Solosång Karin Lovelius
Linn F Sjöberg, präst

Julotta

Juldagen 25/12 • 07.00
Kammarkören
Peter Johansson, präst

Musikgudstjänst

Annandag jul 26/12 • 16.00
Vokalensemble
Eva Ellnemyr, präst

Nyårsbön

Nyårsafton 31/12 • 16.00
Beatrice Nyberg, präst

Nyårsmässa

Nyårsdagen 1/1 2017 • 11.00
Beatrice Nyberg, präst

En stjärna lyser i natten

Fr 6/1 2017 • 16.00
Musikgudstjänst med Damkören
under ledning av Camilla Helander
Lotta Hasselquist Nilsson, piano
Rigmor Bådal, bas.

LIDA IDROTTSKYRKA

Julotta

Juldagen 25/12 • 07.00
Christina Hofgren, präst

Lida Idrottskyrka

ÄNGSKYRKAN

Festmässa

Första advent 27/11 • 11.00
Adventskören
Anna-Lena Eriksson
Ilona K Berglund, präster.

Gudstjänst

Första advent 27/1 • 16:00
Barn- och Diskantkören. Fackeltåg
från Solbo, samling 15.30.

Basar

Lö 3/12 • 10.30-16.00

Musikgudstjänst

Andra advent 4/12 • 18.00
Ängskören
Ilona K Berglund, präst

Mässa

Tredje advent 11/12 • 11.00
Anna-Lena Eriksson, präst

Lucia

Tredje advent 11/12 • 18.00
Barn-, Diskant- och Ungdomskören

Psalmgudstjänst

Fjärde advent 18/12 • 11.00
Ilona K Berglund, präst

Samling kring krubban

Julafton 24/12 • 11.00
Barn- och Diskantkören
Anna-Lena Eriksson, präst

Julnattsmässa

Julafton 24/12 • 23.30
Ängskören
Anna-Lena Eriksson, präst

Mässa

Annandag jul 26/12 • 11.00
Ilona K Berglund, präst

Nyårsmässa

Nyårsafton 31/12 • 17.00
Ilona K Berglund, präst

JULDAGEN
25 december

ANNANDAG JUL
25 december

NYÅRSAFTON
31 december

NYÅRSDAGEN
1 januari

TRETTONDAGEN
6 januari

GOD JUL !!